

Még egyszer az osztrák társaságok magyarországi fióktelepeinek képviselői kérdéséhez.

(Válasz Dr. Stiller Mór ügyvéd és lapszerkesztő urnak.)

A fenti cím alatt és zárjel közt hozzátéve (Egy kis polemia) Dr. Stiller Mór tisztelt kartársam a szerkesztésében megjelenő „Jog” című jogi szaklap f. évi október 30-ikán megjelent 44-ik számában egy cikket tesz közzé, melyben a címról szolgálatot kérdésként semmi tárgyi fejtegetés nem található, hanem az egész cikk tisztán csak személyeskedő polemikát tartalmaz csekély személyem ellen, úgy hogy az újból megvitatni ígért kérdés keretéből kilépve több ügyben kifejtett irodalmi működésemet — belevonva a „Kereskedelmi Jog- és Ismeretek Tára” szerkesztése módját is, — veszi bírálat alá. Jellemzésül megemlítem, hogy ezen cikkben teljes nevem nem kevesebb-szer, mint 13-szor van említve.

A ki irodalmi működésemet figyelemmel kíséri, az tapasztalhatta, hogy ha talán őszinteségemben élénkebb és hegyesebb tollal írok (a mi a dolog természetében is fekszik, minthogy én aktuális jogi kérdéseket szoktam mindjárt melegebben discussio tárgyává tenni és nem *önképzőkör*i témákat elcsépeelt tárgyak fölött) mint azon opportunisták, kik tollukat diplomatiái megfontolások és számítgatások által vezéreltetik, de azt senki sem mondhatja rólam, hogy az általam elfoglalni szokott álláspontot a tudomány és gyakorlati tapasztalatok segélyével alaposan meg ne indokolnám. Jogi nézetem lehet helyes vagy helytelen, de sohasem indokolatlan.

Ha mindezek daczára Dr. Stiller Mór ur jogot vesz magának működésem ellen személyes támadást intézni, azt hiszem, hogy senki tőlem rossz néven nem veheti, ha magamat én is megvédem, noha a személyes point-tel bíró discussiók elveim ellen vannak, mert abból a szakirodalomnak semmi haszna.

Dr. Stiller Mór ur szememre veti, hogy a gyakorlati kereskedelemi jogi kérdésekkel nincs sok szerencsém, mert a bíróságok azokat mindig velem ellenkező értelemben döntenek el és mindjárt felhózza a „Mutual” amerikai életbiztosító-társaság bejegyzési ügyét és a kölcsönös biztosító társaságok névjegyzékének kérdését.

Hát erre csak azt jegyzem meg, hogy Dr. Stiller Mór ur épen csak *az öt személyesen érdeklő* kérdéseket hozza fel, a melyekben a lapszerkesztő tollának irányát a jogi képviselő ügyvédi álláspontja szabta meg és a melyekben jogi munkálatai előbb bírósági beadványok alakjában és utóbb lapjában közölt irodalmi cikkek alakjában láttak napvilágot a szerkesztő-ügyvéd személyes érdemeinek saját lapjában kizicizomázgatása mellett. Szem elől tévesztette azonban tisztelt kartársam azon számos

esetet, melyben a bíróságok és hatóságok az általam vallott elveket magukévá tették.

Ámde nézzük magatartásomat az amerikai társaságoknak felsorolt ügyeiben!

Utalok a „Jogtudományi Közlöny“ 1891. évi január 30-ikán megjelent 5. számára, mely arról tanuskodik, hogy midőn a kuria a „Mutual“ cégbejegyzését megtagadta, én voltam az első, ki a kuria álláspontját helytelennek deklaráltam és kimutattam, hogy törvényünk alapján a bejegyzést megtagadni nem lehet. Álláspontom az volt, hogy a bíróság csak a strictum just veheti alapul, de jogpolitikát üznie nem szabad. A külföldi életbiztosító-társaságok kérdése törvényhozásunk által helytelenül oldatott meg, ámde ezen csak a törvény revisioja útján lehet segíteni. A bíróságnak a bejegyzést meg kell engedni, de a törvényt kell megváltoztatni. Ezen álláspontomat aztán, melynek későbbre is a „Kereskedelmi Jog- és Ismeretek Tárában“ az ügyek egyes fázisaiban többször kifejezést adtam, az egész szak-sajtó magáévá tette, magáévá tette azon két egyetemi tanár, kiknek jogi véleményeit Dr. Stiller ur mint a „Mutual“ ügyvéde nyomtatásban mellékelte a nyomtatásban beadott perújító kérvényhez. Az általam megkezdett és nálamnál tekintélyesebb szakférfiak által támogatott irodalmi jogvita befejeztével a kir. kuria teljes tanácsülés elé terjesztette a kérdést és azt ugyanazon alapon döntötte el, a melyen czikkeim állottak. *Azt tehát nem lehet állítani, hogy ezen kérdésben szerencsém nem volt — ha mindjárt a babérkoszorút Dr. Stiller Mór ur tűzte saját homlokára.*

A mi a külföldi szövetkezetek névjegyzékének kérdését illeti, hát igaz, hogy én a kir. ítélőtábla álláspontját helytelenítettem, de tettem ezt utólag, midőn a kir. tábla végzését már meghozta, bírálát alakjában, mert az én irodalmi munkálataim még sohasem jelentek meg előzőleg nyomtatott informátió alakjában. És a szóban forgó kérdésben elégtételemlül szolgál, hogy a budapesti kir. keresk. és váltótörvényszék elnöke előttem kijelentette, hogy a kir. ítélő-tábla végzése őt még nem ingatta azon jogi meggyőződésében, hogy a külföldi szövetkezetek a tagjegyzéket ép úgy tartoznak bemutatni, mint a belföldiek. Ha e mellett arra utalok, hogy előbb a kir. tábla is ily értelemben döntött és utalok az „Ügyvédek Lapjában“ és a „Pester Lloydban“ e tárgyban több kartársunktól megjelent cikksorozatra, melyek mind velem ugyanazon álláspontot foglalták el, míg az ellenkező álláspont megvédésére Dr. Stiller Mór uron kívül csak a másik amerikai életbiztosító szövetkezet (a New-York) ügyvédje szánta rá magát: akkor úgy vélem, hogy a kir. ítélő-tábla ellenben elfoglalt álláspontom folytán irodalmi működéseimre szégyen nem háramlott.

A harmadik eset, melyet Dr. Stiller Mór ur ellenem felhoz, a szintén általa, mint ügyvéd által képviselt Dunagőzhajózási társaság ügye volt. Hát ebben könnyű Dr. Stiller Mór

urnak a jogerőre emelkedést konstataálni, mert a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék ezen ügyben, *mint első és utolsó forum döntött* és határozata nem azért emelkedett jogerőre, mert helyes volt, hanem azért, mert hiányos ellenőrzési rendszerünknel fogva nincsen állami közeg, mely a közérdekekre sérelmes határozatokat megfélebbezhetné, úgy hogy az olyan határozatok, melyekbe a magánfél belenyugszik, a felső bíróságok elé nem kerülhetnek. Ha ezen szintén általa képviselt ügy a kir. kuriához került volna, alig hiszem, hogy az egy osztrák társaság képviselőjének privilegiált exlex állást biztosított volna. Így is azonban elégtételül szolgál, hogy az oly előkelő német szaklap, mint a bécsi „Juristische-Blätter” vonatkozó cikkemet átvette és az osztrák jogász közönséget felszólította, hogy a kérdéshez szóljanak.

Ezek válaszaaim a Dr. Stiller Mór ur által felhozott konkrét esetekre. Ezekkel azonban Dr. Stiller Mór ur meg nem elégszik, hanem a „Kereskedelmi Jog- és Ismeretek Tára” szerkesztési módját is bírálat alá veszi, vádul hozván fel ellene, hogy biztosítási rovatot tartalmaz, melyben nemzetgazdasági, statisztikai adatok és más „allotriák” tárgyaltnak. Hát én mindenekelőtt nem látom be, hogy ha egy jogásznak, még pedig egy idősebb és tekintélyesebb ügyvédnek biztosítási ügyekben szabad nemcsak kezével, de lábával is dolgozni, miért ne szabadna egy kereskedelmi jogi szaklapnak biztosítási ügyekkel foglalkozni, ha mindjárt ez Dr. Stiller Mór ügyvéd urat genirozza is.

És nem értem, hogyan lehet egy kereskedelmi jogi szaklapnak szemére vetni, hogy dolgozataiban a statisztikai és nemzetgazdasági elem is helyt foglalnak, mikor ezek a kereskedelmi jognak segédtudományai! Hogy pedig ezen „allotriák” helyes szerkesztési módra vallanak, bizonyítják azon számos „allotriák”, melyeket Dr. Stiller Mór ur a „Kereskedelmi Jog- és Ismeretek Tarából” szokott lapjába átvenni. Bizonyítja továbbá azon körülmény, hogy a mint folyóiratomat ezen berendezés mellett megindítottam, nemsokára rá Dr. Stiller Mór ur is hasábokat szentelt a kisebb közleményeknek és ezeknek utóbb egy egészen új rovatot is nyitott.

Szentül meg is vagyok győződve, hogy Dr. Stiller Mór kartárs urat csak pulykaméreg fogta el, de irodalmi működéséhez a legnagyobb bizalommal viseltetik. Jelét szolgáltatata ennek épen a kérdésben forgó Dunagőzhajózási társaság ügyében, midőn az ügy tanulmányozása közben a leghizelgőbb szavak kíséretében hozzám fordult, mint „nagy olvasottságu” kollégához, hogy ismertessem meg vele a fióktelepek kérdésében létező külföldi irodalmat. De ezen jóvéleménye nem mai keletű, hanem odáig vezethető vissza, midőn hízelt felhívásának engedve, az általa szerkesztett „Jog“-ot éveken át számos vezércikkkel láttam el. És jelét adta végül jó véleményének, midőn nyomtatás-

ban megjelent nagyobb jogi munkáimat lapjában a leghizelgőbb elismerésben részesítette.

Hogy barátságos vonatkozásaink közepett, miért fortyant fel egyszerre Dr. Stiller kartársam, azt én megérteni képes nem vagyok, mert a személyeskedésre én sem neki, sem másnak okot nem szolgáltattam. A konkrét esetben is konstatálni kívánom, hogy én sem Dr. Stiller Mór ur nevét, sem lapját soha sem folyóiratomban, sem egyéb munkálataimban említés tárgyává nem tettem, soha sem Dr. Stiller Mór ur személyével, sem lapjával és egyéb működésével sem írásban, sem szóban nem foglalkoztam és pusztán csak azért intéz ellenem személyes támadást, mert az én jogi nézeteim két ügyben a bíróságok jogi nézetével ellenkeztek. Hát megengedem, hogy ez a tárgyilagossá birálatra okul szolgálhat, de egy korrekt gondolkodású jogász sem fogja koncedálhatni, hogy valaki személyében megtámadtassék jogi nézeteiért.

A Dr. Stiller Mór mint idősebb kartárs iránt tartozó tekintetknél fogva mindazáltal most is *csak védelmemre* szorítkoztam és remélem, hogy tisztelt kartársam jó izlése őt a tárgyilagosság medrébe fogja visszaterelni és engemet kényszeríteni nem fog, hogy működését szintén a bíráló bonczkése alá vegyem.

Dr. Róth Pál.

A jogcselekvények megtámadása.

(Részlet a csödtörvény módosításáról szóló törvényjavaslat indokolásából.)

A törvényjavaslat 3—14. §§-ai az 1881: XVII. t.-cz. J. R. III. fejezetét (a jogcselekvények megtámadása) szándékoznak pótolni ott, a hol ezt a tíz éves gyakorlat elodázhatlan szükségnek tüntette fel. A törvénynek vonatkozó rendelkezései (26—37. §§) jólormán egészben fentartatnak, mert azok — hiányos voltuk daczára — a gyakorlatban helyeseknek bizonyultak. A törvényjavaslat 3—14. §-ai tehát nem módosító, hanem tisztán kiegészítő czállal bírnak.

Az 1881: XVII. t.-cz. 27. §-a azon megtámadási eseteket sorolja fel, a melyek az adós fizetésbeszüntetésének tényével és illetőleg a csödkérvény benyújtásával vannak kapcsolatban, tehát melyek a hitelezők csődjogát (csödigényét) állapítják meg.

A javaslat 3. §-a a megtámadható cselekvények ezen csoportját kiegészíti azon rendelkezéssel, hogy megtámadható a közadós által a csödnitási kérvény beadását hat. hónappal megelőzőleg létesített adásvételi, csere vagy szállítási ügylet, ha ez oly körülmények között történt, melyekből a másik félnek a hitelezőket károsító vagyonpazarlást kellett felismerni. A javaslat, megfelelően az osztrák támadási törvény 4. §-ának, ezen